

52060209 : สาขาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์

คำสำคัญ: การอนุรักษ์/ การสงวน/ การปฏิสังขรณ์/ การบูรณะ/ โบราณสถาน

มณีนรัตน์ ภาจันทร์กู: แนวทางปรับปรุงภูมิทัศน์อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย. อาจารย์ที่ปรึกษา คำนวณว่าอิสระ: รศ.ดร. ชัยสิทธิ์ ด้านจิตติกุล, 121 หน้า.

อุทยานประวัติศาสตร์พิมายเป็นโบราณสถานที่ทรงคุณค่าของมนุษยชาติ ตั้งอยู่ใจกลางชุมชนพิมายที่ครั้งหนึ่งเคยได้ชื่อว่าเป็นเมืองวัฒนธรรมของขอมในภาคอีสาน ปัจจุบันด้วยนโยบายการพัฒนาต่างๆจากทางภาครัฐ การดำเนินกิจกรรมของเอกชน และความเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เติบโตทางเศรษฐกิจรวมถึงการท่องเที่ยว ล้วนส่งผลต่อภูมิทัศน์ของอุทยานประวัติศาสตร์พิมายในทางตรงและทางอ้อม เสมือนดาบสองคมที่เป็นได้ทั้งคุณและโทษ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์อุทยานประวัติศาสตร์พิมายที่เหมาะสม และสามารถนำไปเป็นกรณีศึกษาเพื่อปรับใช้กับอุทยานประวัติศาสตร์แห่งอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยแนวทางการปรับปรุงนั้นได้มาจากกระบวนการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการศึกษาเปรียบเทียบภูมิทัศน์อุทยานประวัติศาสตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในประเทศไทย 4 แห่งคือ อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาสามารถเสนอเป็นแนวทางมาปรับใช้กับอุทยานประวัติศาสตร์พิมายได้ 2 ลักษณะคือ แนวทางแรกเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยภาพรวม ที่ใช้ในเรื่องการควบคุมพื้นที่โบราณสถานและบริบทให้สอดคล้องเหมาะสม การสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังเสนอแนวทางในการปรับปรุงแนวแกนทั้งของเมืองและโบราณสถานเพื่อเน้นความสำคัญทั้งยังเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ของเมืองและโบราณสถานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ภายใต้กรอบการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกับการพัฒนาปรับปรุงโบราณสถาน แนวทางที่สองคือแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์แบบเจาะจงพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ซึ่งเป็นรายละเอียดการปรับปรุงองค์ประกอบภูมิทัศน์ในส่วนต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นโบราณสถาน

---

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการคำนวณว่าอิสระ.....

52060209 : MAJOR : LANDSCAPE ARCHITECTURE

KEYWORDS: CONSERVATION/ PRESERVATION/ RESTORATION/ ANCIENT PLACES

MANEERAT PACHANKOO: LANDSCAPE IMPROVEMENT GUIDELINES FOR PHIMAI HISTORICAL PARK. INDEPENDENT STUDY ADVISOR: ASSOC.PROF. CHAIYASIT DANKITTIKUL, Ph.D. 121 pp.

Phimai Historical Park is a valuable historic site of humanity. Located at the heart of Phimai community that once was known as the city of Khmer culture in the northeast. With the current policies in developments from the government, the activities of private sector and variation in community economic growth including tourism are affecting the landscape of the Phimai historical park in the direct and indirect.

This study aims to find the appropriate ways to improve the landscape of Phimai Historical Park, and It can be use this result as case study to apply with other place where are similar. The updated guidelines are derived from the process concepts and theories related to the conservation of ancient sites, the historical concepts of landscape and cultural landscape, the concept in the old city renovation, the concept in environmental conservation, art and development of landscape architecture. This study had researched and compared with four historical park in Thailand which has been registered as World Heritage Sites; Kamphaengphet Historical Park, Srisatchanalai Historical Park, Sukhothai Historical Park and Ayutthaya historical park.

From this study, there are two features to be adapted to Phimai Historical Park. The first is landscape's improvement by combined historical areas laws and contextual and also try to make inspiration to behave follow the direction. It is also proposed to improve the vertical axis of the city and to highlight important historical sites, and enhanced the image of the city and the historic context within the framework of community development along with the historic development. The second is a guidelines for a specific landscape in Phimai Historical Park area which is a detail of softscape improvement and landscape elements in various parts in order to comply with the historical identity. And also giving the additional recommendation to provide the space areas for supporting the tourism and activity in light and sound show which held every year in order to be neat and to prevent any damage that may occur to the historic site and to the surrounding landscape.

---

Department of Urban Design and Planning      Graduate School, Silpakorn University      Academic Year 2010

Student's signature .....

Independent Study Advisor's signature .....

## กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์อุทยานประวัติศาสตร์พิมายสำเร็จลุล่วงลงได้ ต้องขอบพระคุณ รศ.ดร.ชัยสิทธิ์ คำนกิตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยกรุณาให้คำแนะนำมาโดยตลอด รวมถึงคณาจารย์ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนามบุตรม, อ.ดร.สินีนาด สุกรัตน์เมธี ที่ให้ความรู้ตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งงานศึกษาค้นคว้าชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์

อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่วางรากฐานความรู้ทางสถาปัตยกรรมและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

เพื่อนๆ ปริญญาโทสาขาภูมิสถาปัตยกรรม รุ่นที่ 2 มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกคนที่คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจกันมาตลอด

เพื่อนๆสถาปัตยกรรมมหาวิทยาลัยขอนแก่น รุ่นที่ 16 ที่ยังช่วยเหลือทั้งกำลังใจและกำลังกาย โดยเฉพาะรวมเมทที่ร่วมชะตากรรมกันมาตั้งแต่ปริญญาตรีจนถึงปัจจุบัน และเอ๋, แจ็กกี้, เนตรที่ช่วยแปลภาษาอังกฤษให้รวมถึงพี่หัสสาย 36 พี่ป๊อบ, พี่แดง ที่ยังเป็นที่พักเสมอมา

เพื่อนๆมหาวิทยาลัยนครราชสีมา นิม อ้น ในการหาข้อมูลและแก้สารบัญ  
ขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจ กำลังทุนทรัพย์ และคอยช่วยเหลือในทุกๆด้าน

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม ณ.ที่นี้ ที่มีส่วนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี